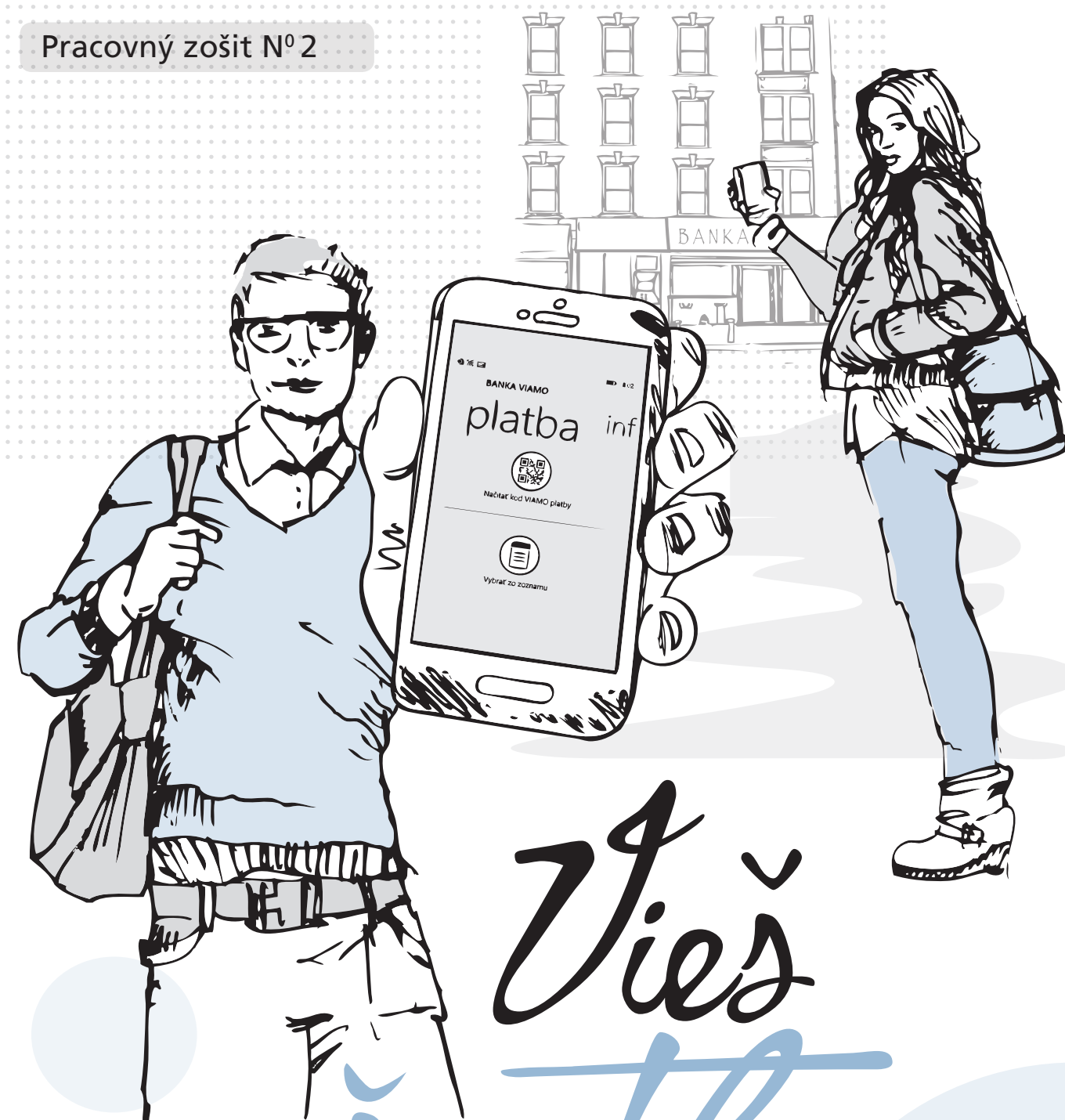

Vieš všetko o platobnom styku?

Národná banka Slovenska
Imricha Karvaša 1
813 25 Bratislava
www.nbs.sk

ISBN 978-80-8043-227-0 (tlačená verzia)
ISBN 978-80-8043-228-7 (elektronická verzia)

Úlohy z finančnej gramotnosti
pre žiakov stredných škôl

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

JA Slovensko
Člen skupiny JA Worldwide

Pracovný zošit úloh z finančnej gramotnosti pre žiakov a učiteľov stredných škôl.
Vydala Národná banka Slovenska v spolupráci s neziskovou organizáciou JA Slovensko.
Texty zabezpečila JA Slovensko – autori sú učiteľmi vzdelávacieho programu JA **Viac ako peniaze**.

Autori:

Marianna Halušková, Ing. Alena Sosková, Ing. Marcela Kolcunová (dve úlohy), Mgr. Zuzana Galeštoková,
Ing. Alena Sosková, RNDr. Gabriela Kövesiová, Ing. Blanka Kolníková

Máš svoj vlastný účet v banke? Označ, na čo ho najviac využívaš:

☐ Aby mi tam chodila výplata z brigád

☐ Internet banking

☐ Rodičia mi tam posielajú vreckové

☐ Smart banking

☐ Výber hotovosti z bankomatu vlastnej banky

☐ Dobíjanie kreditu na telefón cez bankomat

☐ Výber hotovosti z bankomatu cudzej banky

☐ Prevodné príkazy na pobočke

☐ Platba kartou v obchodoch

☐ Prevodné príkazy cez internet banking/smart banking

Iné:

Je dôležité, aby si si skôr, ako si otvoriš účet v banke, premyslel, ktoré služby najviac využívaš. Mal by si si porovnať ponuky v rôznych bankách.

Nájdi a porovnaj rôzne účty v bankách:

<https://totalmoney.sk/bezne-ucty/pre-mladych/>

<https://www.financnykompas.sk/ucet-pre-mladych>

<https://peniaze.sme.sk/ucet-pre-mladych>

- Porovnaj študentské účty v rôznych bankách.
- Uved' služby, ktoré sú zahrnuté v balíkoch služieb k účtom.
- Do tabuľky uved' „A“, ak je služba súčasťou balíka a „N“, pokiaľ služba nie je súčasťou balíka.
- Nájdi v príslušnom sadzobníku cenu za službu, ktorá nie je zahrnutá v balíku a zapíš ju do tabuľky.

Názov:
Je účet zadarmo
skutočne zadarmo?

Pomôcky: Pero, papier,
prístup na internet

Forma práce: Samostatná

Cieľ: Vedieť si vybrať naj-
vhodnejší bežný účet a po-
rovnať rôzne výšky poplatkov
a ich výhodnosť.

Pracovný list – Účty pre mladých

Podmienky/Poplatky	Tvoja banka, kde už máš účet	Banka 1	Banka 2
Mesačný poplatok za balík služieb			
Povinný zostatok			
Výbery z bankomatu vlastnej banky			
Výbery z bankomatu cudzej banky			
Výbery z bankomatu v zahraničí			
SMS notifikácie			
Internet banking /smart banking			
Vydanie platobnej karty			
Platba kartou			
Prijaté platby			
Vklad hotovosti na pobočke			
Výber hotovosti na pobočke			
Prevodný príkaz zadaný na pobočke			
Prevodný príkaz zadaný cez internet			
Trvalý príkaz/inkaso zriadený na pobočke			
Trvalý príkaz/inkaso zriadený cez internet			
Iné služby			

Čo vieš o platobnom styku, platobných kartách a bežných účtoch? Otestuj sa spolu s kamarátmi. Môžete si urobiť súťaž. Jeden z vás bude kvízmajster a bude klásť otázky, na ktoré musíte v čo najkratšom čase odpovedať. Kto z vás získa najviac bodov?

Ekonomické hádanky

1. Prístroj, ktorý ti vydá hotovosť, sa nazýva _____
2. Klient si v niektorých krajinách môže vybrať hotovosť v obmedzenej výške u obchodníka pri platbe za nakúpený tovar alebo poskytnuté služby, najčastejšie vo veľkých obchodných reťazcoch, ktoré prevádzkujú platobný terminál. Tento spôsob získania hotovosti sa nazýva _____
3. Dokument, v ktorom sú uvedené všetky poplatky banky, sa nazýva _____
4. Cudzía mena v bezhotovostnej podobe je _____
5. Výmenný pomer dvoch mien v prípade bezhotovostných operácií, napr. pri platbe kartou v cudzej mene je _____
6. Cudzía mena v hotovostnej podobe je _____
7. Výmenný pomer dvoch mien v prípade hotovostných operácií – napríklad pri zámene peňažných prostriedkov v banke je _____
8. Zoznam, v ktorom sú publikované výmenné kurzy mien, je _____
9. Pri platbe touto kartou v obchode alebo pri výbere z bankomatu používa klient banky vždy iba vlastné peniaze, pokiaľ nemá poskytnuté povolené prečerpanie na bežnom účte. Aká je to karta? _____
10. Úverový produkt, ktorý umožňuje klientovi čerpať úver do bankou schválenej výšky – úverového limitu. Umožňuje uskutočňovať platby a výbery hotovosti. Tento platobný nástroj sa nazýva _____
11. Osobné identifikačné číslo viažuce sa k platobnej karte sa nazýva _____
12. Úverový produkt, ktorý banka môže poskytnúť klientovi spolu s bežným účtom. Banka umožňuje klientovi ísť do „mínusu“ (nazývaný aj kontokorent). Ide v podstate o predschválený úver, ktorého výška sa odvíja od výšky príjmu poukazovaného na účet. Nazýva sa _____
13. Bežný účet vedený v inej mene, ako je domáca mena, sa nazýva _____

Riešenie:
Bankomat
Cash back
Sazobník poplatkov
Deviza
Devizový kurz
Valuta
Valutový kurz
Kurzový lístok
Debetná karta
Kreditná kart
PIN kód
Povolené prečerpanie
Devizový účet

Názov: Kvíz

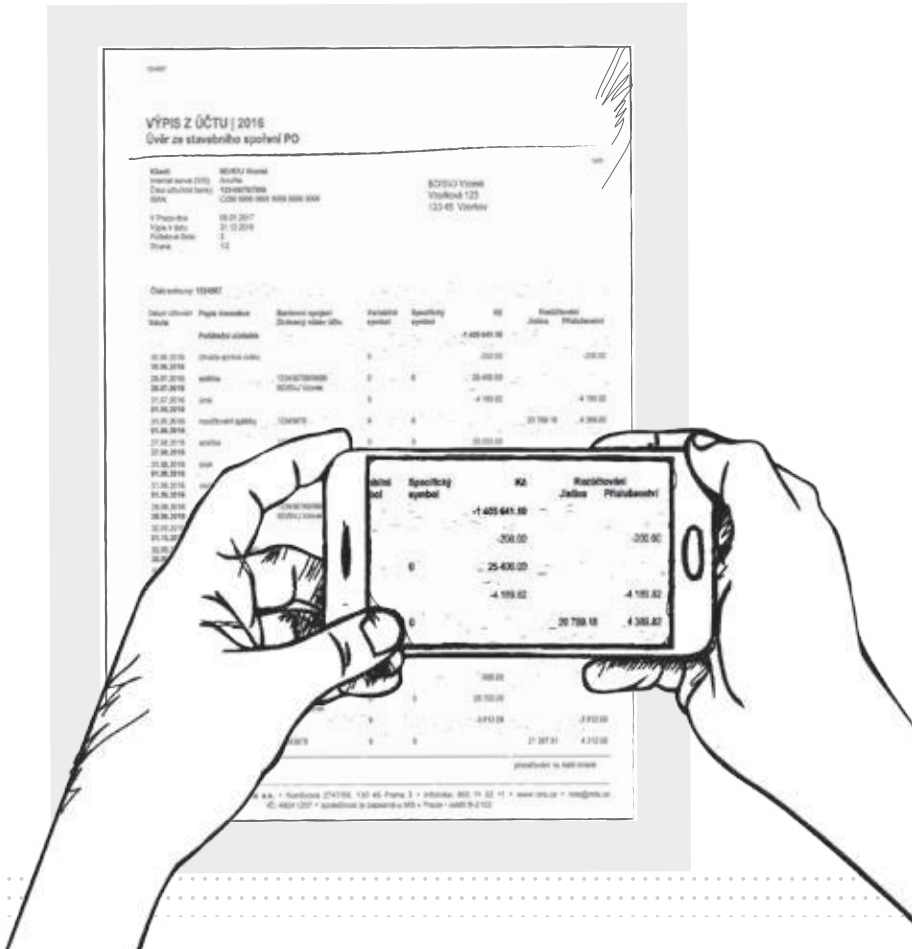
Pomôcky:
Pero, papier

Forma práce:
Skupinová

Cieľ: Zopakovať si základné pojmoslovie z oblasti finančného sektora.

3 Banky nám v súčasnosti ponúkajú nové výdobytky modernej techniky v súvislosti s bežným účtom.

Najprv si napíš, aké moderné platobné technológie poznáš:

Názov:
Moderné platobné nástroje

Pomôcky: Pero, papier, prístup na internet

Forma práce:
Samostatná

Cieľ: Vedieť sa orientovať v moderných platobných nástrojoch.

Teraz skús vyplniť túto tabuľku. Informácie nájdeš na stránkach konkrétnych bánk.
Zoznam všetkých bánk nájdeš napríklad tu: <https://www.financnahitparada.sk/banky>

Názov banky				
Funkcia/Služba				
Internet banking				
Smart banking				
Bezkontaktná platobná karta				
Platobná karta s možnosťou platiť na internete				
Snímanie IBAN kódu alebo QR kódu cez aplikácie				
Platba u obchodníka prostredníctvom smartfónu				
Prehľadný graf mojich výdavkov a príjmov				
Možnosť cez aplikáciu nájsť najbližšiu pobočku, bankomat a pod.				
Dobíjanie kreditu cez aplikáciu				
Služba VIAMO				

4

Aby sme sa dobre orientovali vo svete financií a bánk, musíme poznať ich jazyk. Otestuj sa, či poznáš nasledujúce výrazy.

Tvojou prvou úlohou je vyriešiť osemsmerovku.

ASOCIÁCIA
BANKA
BANKOVNÍCTVO
ČIP
DEBET
GRIDKARTA
HESLO
INKASO
INTERNET BANKING
KLÚČ
MAGNET
PIN KÓD
PLATBA
PLATNOSŤ
POS
PRÍKAZ
SMS BANKING
TELE BANKING
TOVAR
ÚČET
ÚHRADA
VISA

P	P	R	Í	K	A	Z	I	G	T
L	L	M	O	D	E	R	N	N	E
A	A	D	A	R	H	Ú	T	I	L
T	T	N	A	É	E	B	E	K	E
B	N	V	B	A	S	A	R	N	B
A	O	T	I	N	L	N	N	A	A
T	S	K	E	S	O	K	E	B	N
R	Ť	O	S	Č	A	O	T	S	K
A	O	V	C	O	Ú	V	B	M	I
K	L	Ú	Č	I	P	N	A	S	N
D	E	B	E	T	Á	Í	N	A	G
I	N	K	A	S	O	C	K	K	É
R	M	A	G	N	E	T	I	N	N
G	Á	S	T	R	O	V	N	A	J
D	Ó	K	N	I	P	O	G	B	E

Do textu doplňte chýbajúce slová a použite pri tom slovnú zásobu z osemsmerovky.

Platobná karta musí obsahovať označenie a kartovej spoločnosti, ktoré kartu vydali.

Pod pojmom elektronické bankovníctvo rozumieme paletu služieb, z ktorých najznámejšie sú, telebanking a

Každej platobnej karte je pridelené jedinečné osobné identifikačné číslo – tzv.

Všetky úkony prostredníctvom internet bankingu sa vykonávajú s autorizačným, ktorý zaisťuje bezpečnosť proti prípadnému zneužitiu.

Názov:
Osemsmerovka
Pomôcky: Pero
Forma práce: Samostatná
Cieľ: Zopakovať si základné pojmoslovie z oblasti finančného sektora.

5

Zahraj sa s kamarátmi pexeso. Nebude to však len také obyčajné pexeso. Dvojicu tvorí obrázok a text, ktorý k nemu patrí.

Keď hráč nájde správnu dvojicu, jeho úlohou bude vysvetliť, na čo daný predmet, funkcia či služba slúži. Až keď správne odpovie, môže si kartičky nechať. Pokiaľ sa pomýli, obe kartičky vráti do hry.

ČÍTAČKA KARIET

KREDITNÁ KARTA

EUROMINCE

EUROBANKOVKY

PIN

DEBETNÁ KARTA

BEZKONTAKTNÁ PLATBA

VÝPIS Z ÚČTU

SMART BANKING

INTERNET BANKING

BANKA

BANKOMAT

Cieľ: Poznať a vedieť definovať základné pojmy z oblasti finančného sektora.

6

Chodíš s rodičmi na dovolenku do zahraničia? Najobľúbenejšou destináciou Slovákov je Chorvátsko. Skús vyriešiť nasledovné úlohy a presvedčíš sa, či to vieš s peniazmi aj v zahraničí.

Predstav si, že ideš s rodičmi na dvojtyždňový zájazd do Chorvátska. Vreckové na dovolenku plánujete zobrať vo výške 1 000 €.

Úloha 1

Zisti, akú hodnotu v HRK získaš:

- a) ak si peniaze zameníš vo svojej banke a so sebou si vezmeš hotovosť v cudzej mene,
b) ak si vezmeš debetnú platobnú kartu a vyberieš si hotovosť z bankomatu v Chorvátsku.

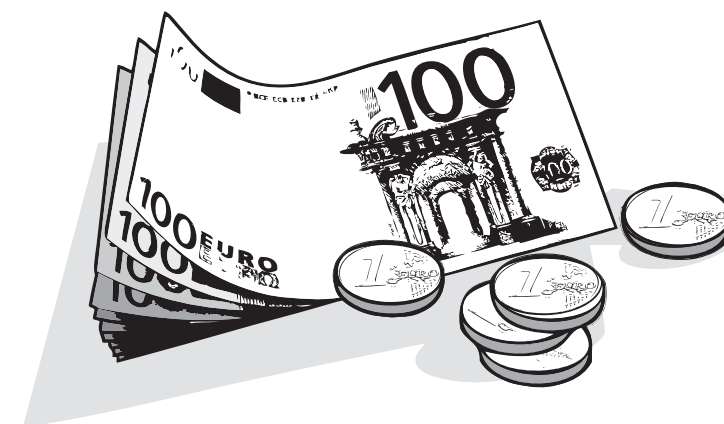
Pri výpočte využi sadzobník poplatkov banky, ktorú si si zvolil a zohľadni aj poplatky za dané služby.

Úloha 2

Podľa sadzobníka poplatkov tebou zvolenej banky zisti, či je rovnako výhodné použiť v zahraničí aj kreditnú kartu.

Kurz HRK (doplň aktuálne kurzy): Kurz devízový predaj –
Kurz valutový nákup –
Kurz valutový predaj –

Skús vyriešiť otázky v úlohe 1 v prípade, že by si s rodičmi išiel na dovolenku do krajiny, kde sa platí eurom, napríklad do Talianska.

Názov:

Platíme v zahraničí

Pomôcky: Pero, papier, kalkulačka, prístup na internet

Forma práce: Samostatná

Ciel: Vedieť správne vyhľadať informácie o kurzovom lístku a pochopiť prepočet kurzu z jednej meny do druhej.

Už si niekedy platil prostredníctvom internet bankingu? Ak máš vlastný účet v banke, zrejme si sa s týmto spôsobom už stretol. Vyskúšaj si, ako funguje, a čo všetko ti ponúka. Vieš o tom, že je potrebné si vždy dôkladne skontrolovať zadávané údaje, aby nedošlo k omylu?

Navštív stránku <http://banky.sk/20753-sk/internet-banking/>

Vyber si jednu banku, ktorá má demo verziu svojho internet bankingu. Skús zadať tieto platby:

PLATBA ZA TOVAR

Na stránkach DEMO inernet bankingu zaplať za tovar, ktoré si si objednal cez internet. Na tejto stránke sú uvedené takéto fakturačné údaje pre tvoj nákup:

Suma: 25,60 €
Číslo účtu: SK08 0900 000000 0123123123
Variabilný symbol: 2017123
Konštantný symbol: Platby za tovar

PLATBA ZA SLUŽBU

Na stránkach DEMO inernet bankingu máš zaplatiť za vývoz stavebného odpadu zo svojho pozemku. Firma zaoberajúca sa touto činnosťou ti dodala takéto fakturačné údaje:

Suma: 155,00 €
Číslo účtu: SK18 6500 0000 0000 0012 3123
Variabilný symol: 201735
Konštantný symbol: Platby za služby

PLATBA NA INÝ ÚČET

Na stránkach DEMO inernet bankingu pošli kamarátovi sumu, ktorú ti požičal. Peniaze máš vrátiť na jeho účet. Dal ti takéto informácie:

Suma: 100,00 €
Číslo účtu: SK60 1100 0000 0026 2877 7412
Konštantný symbol: Finančné platby ostatné

Názov:

Zaplaťme si účty cez internet

Pomôcky: Prístup na internet

Forma práce: Samostatná

Cieľ: Naučiť sa používať základné funkcie internet bankingu.

Túto aktivitu si zahraj spolu s kamarátmi. Jej cieľom je dozvedieť sa viac o platobnom styku. Ako dobre ho poznáš?

Rozstrihajte kartičky. V ľavom stĺpci sú správne tvrdenia a v pravom nesprávne. Všetky spolu zamiešajte a postupne si každý hráč vytiahne jednu kartičku. Úlohou je prečítať daný výrok a povedať, či je správny, alebo nesprávny. Svoje tvrdenie musí zdôvodniť.

SPRÁVNE TVRDENIA	NESPRÁVNE TVRDENIA
Platobný styk predstavuje prevod peňazí od platiteľa k príjemcovi. Uskutočňuje sa pomocou rozličných nástrojov.	Platobný styk predstavuje prevod peňazí od banky k príjemcovi. Uskutočňuje sa pomocou rozličných nástrojov.
Platobný styk zahŕňa všetky platby medzi fyzickými a právnickými osobami. Platby môžu prebiehať medzi rôznymi fyzickými a právnickými osobami.	Platobný styk zahŕňa všetky platby medzi fyzickými a právnickými osobami. Platby môžu prebiehať iba medzi rôznymi fyzickými osobami.
Účastníci platobného styku sú platiteľ, príjemca peňazí a inštitúcia, ktorá vykonáva prevod medzi platiteľom a príjemcom platby (napr. banka).	Účastníci platobného styku sú fyzické osoby a inštitúcia, ktorá vykonáva prevod medzi platiteľom a príjemcom platby (napr. banka).
Podľa formy platobného styku rozlišujeme hotovostný a bezhotovostný platobný styk.	Podľa formy platobného styku rozlišujeme hotovostný a elektronický platobný styk.
Hotovostný platobný styk predstavuje úhradu s použitím hotovostných peňazí.	Hotovostný platobný styk predstavuje úhradu s použitím bankových peňazí.
Hotovostný platobný styk sa používa na platenie menších súm pri tzv. osobných platbách.	Hotovostný platobný styk sa používa na platenie väčších súm najmä medzi podnikateľmi.
Nevýhodou hotovostného platobného styku je menšia bezpečnosť pri nosení určitého množstva peňazí, nepohodlnosť, potreba plánovať vopred nákupy a možnosť platiť v prevádzkach iba v čase otváracích hodín.	Výhodou hotovostného platobného styku je väčšia bezpečnosť pri nosení určitého množstva peňazí, pohodlnosť, potreba plánovať vopred nákupy a možnosť platiť kdekoľvek a kedykoľvek.

Názov:
Poznáte platobný styk?
Pomôcky: Nožnice, kartičky
Forma práce: Skupinová
Cieľ: Rozlišovať a pochopiť rozdiely v rôznych formách platobného styku.

€	€
€	€
€	€
€	€
€	€
€	€
€	€
€	€

SPRÁVNE TVRDENIA

NESPRÁVNE TVRDENIA

Alternatívnymi formami platieb nahrádzajúcimi hotovostnú platbu sú poukážky na nákup tovaru alebo poskytnutie služieb, platobné karty a ceniny.

Alternatívnymi formami platieb nahrádzajúcimi hotovostnú platbu sú poukážky na nákup tovaru alebo poskytnutie služieb, platobné karty a cestovné lístky.

Ceniny sú prostriedky, ktoré majú svoju číselnú, čiže nominálnu hodnotu a možno nimi platiť za určitý druh tovaru alebo služieb.

Ceniny sú prostriedky, ktoré majú svoju číselnú, čiže nominálnu hodnotu a možno nimi platiť za hocikáký druh tovaru alebo služieb.

Na uskutočnenie bezhotovostného platobného styku je potrebné, aby platiteľ i príjemca mali otvorený účet v banke, ktorá na ňom platby realizuje.

Na uskutočnenie bezhotovostného platobného styku nie je potrebné, aby platiteľ i príjemca mali otvorený účet v banke.

Výhodou bezhotovostného styku pre klienta je, že prevod peňazí je rýchly a pohotový, hospodárny (šetrí náklady), bezpečný a pohodlný.

Nevýhodou bezhotovostného platobného styku pre klienta je, že prevod peňazí je príliš rýchly, nie vždy šetrí náklady a môže byť málo bezpečný.

Podľa toho, či vychádza podnet na zaplatenie od platiteľa alebo príjemcu platby, rozlišujeme úhradové operácie a inkasné operácie.

Podľa toho, či vychádza podnet na zaplatenie od platiteľa alebo príjemcu platby, rozlišujeme platobné operácie a kreditné operácie.

Príkaz na úhradu je určený na zrealizovanie konkrétnej platby z účtu platiteľa na účet príjemcu.

Príkaz na úhradu je určený na zrealizovanie konkrétnej platby z účtu príjemcu na účet platiteľa.

Výhodami trvalého príkazu na úhradu je úspora času a peňazí, odpadá nutnosť sledovať termíny a sumy pravidelných platieb a je menší počet chýb pri zadávaní príkazu.

Výhodami trvalého príkazu na úhradu je úspora papiera a peňazí, odpadá nutnosť sledovať a kontrolovať výpisy z účtu a je menší počet chýb pri zadávaní príkazu.

Príkaz na inkaso je určený na úhradu pravidelne sa opakujúcich platieb, ktorých výška sa počas účinnosti súhlasu spravidla mení v deň splatnosti.

Príkaz na inkaso je určený na úhradu občasne sa opakujúcich platieb, ktorých výška sa počas účinnosti súhlasu spravidla mení v deň splatnosti.

Pri zadávaní súhlasu s inkasom môžeme určiť maximálnu sumu, ktorú banka môže z účtu odčerpať.

Pri zadávaní súhlasu s inkasom nemôžeme určiť maximálnu sumu, ktorú banka môže z účtu odčerpať.

€	€
€	€
€	€
€	€
€	€
€	€
€	€
€	€
€	€